

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 11 november 2015

Structurele effecten variant overdraagbaarheid algemene heffingskorting en verlaging IACK

*Uitgevoerd op verzoek van het
ministerie van Financiën*

CPB Notitie

Aan: Ministerie van Financiën

Centraal Planbureau

Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070)3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
Henk-Wim de Boer

Datum: 11 november 2015

Betreft: Structurele effecten variant overdraagbaarheid algemene heffingskorting en verlaging IACK

1 Inleiding

Op verzoek van het ministerie van Financiën zijn in het kader van de voorbereiding van de behandeling van het Belastingplan 2016 de structurele werkgelegenheidseffecten berekend van een eenmalige verhoging van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting en het vervolgens afbouwen ervan, in combinatie met een verlaging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting (hierna: de variant). Deze notitie bespreekt de effecten.

De structurele effecten zijn berekend met het MICSIM-model van het CPB.¹ Daarbij is uitgegaan van het belastingstelsel en de demografie in 2016. De uitkomsten moeten echter worden geïnterpreteerd als langetermijnuitkomsten. Omdat personen tijd nodig hebben om hun gedrag aan te passen en omdat de conjunctuur invloed kan hebben op de uitkomsten, zullen de uitkomsten op de korte termijn afwijken van de langetermijnuitkomsten.

2 Beschrijving variant

Niet-werkende partners (of partners die weinig belasting betalen) kunnen de algemene heffingskorting niet (volledig) verzilveren. Voor 2009 konden alle niet-werkende partners de algemene heffingskorting nog volledig overdragen aan hun partner. Vanaf 2009 is de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting

¹ Voor een beschrijving van het model en de onderliggende empirische analyses, zie Jongen, E., Boer, H.-W. de en P. Dekker, 2014, MICSIM – A behavioural microsimulation model for the analysis of tax-benefit reform in the Netherlands, CPB Achtergronddocument, Den Haag.

(OAHK) stapsgewijs afgebouwd. Zo is de overdraagbaarheid voor 53,33% afgebouwd in 2016. Niet-werkende partners, geboren voor 1 januari 1963, zijn uitgezonderd van deze maatregel.

De variant draait de beperking van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting deels terug. Het niveau van de overdraagbaarheid stijgt dan naar 76,67% in 2016. Vervolgens wordt de overdraagbaarheid afgebouwd met 6,67%-punt per jaar. De kosten bedragen 240 miljoen in 2016.

Bovenstaande maatregel wordt gefinancierd door een verlaging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK). Werkende alleenstaande ouders en minst verdienende partners, met een jongste kind tot 12 jaar, ontvangen de IACK. De maximale hoogte van de IACK bedraagt 2769 euro in 2016. Deze variant verlaagt het maximumbedrag van de IACK met 480 euro.² De IACK wordt dan stapsgewijs verlaagd tot en met het jaar 2023 (maximumbedrag IACK 1929 euro, exclusief indexatie), om vervolgens weer stapsgewijs te worden verhoogd tot en met 2028 (maximumbedrag IACK 2769 euro, exclusief indexatie).

Het CPB neemt voor de lange termijn alleen maatregelen mee met een consistent opbouw- dan wel afbouwpad naar een logisch eindpunt. Als een maatregel die eerst intensificeert en daarna vanaf het eind van de kabinetsperiode afbouwt in tegenbegroting of verkiezingsprogramma, bij het CPB wordt aangeleverd, neemt het CPB de afbouw niet mee in de sommen. De beweging in de kabinetsperiode staat immers haaks op het structurele pad. Dit geldt ook voor de onderhavige maatregelen. De verhoging van de overdraagbare heffingskorting in 2016 staat haaks op de verdere afbouw daarna. De verlaging in 2016 en verdere afbouw van de IACK tot 2023 en de opbouw daarna kunnen evenmin als een consistent af- of opbouwpad naar een logisch eindpunt gekwalificeerd worden. In dit geval zouden de aanpassingen in beide regelingen vanaf 2017 derhalve niet meegenomen worden en blijven de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting en de IACK op dat niveau. Vervolgens wordt deze situatie vergeleken met het structurele basispad waarin niemand de algemene heffingskorting nog kan overdragen en de IACK niet verlaagd wordt.³

² Het opbouwpercentage van de IACK wordt hiermee verlaagd van 6,159% naar 4,45%.

³ In de structurele situatie zijn er geen niet-werkende partners meer die geboren zijn voor 1 januari 1963.

3 Structurele werkgelegenheidseffecten

Tabel 3.1 geeft de gesimuleerde structurele effecten op de werkgelegenheid, zowel in personen als in uren. Het effect op de werkgelegenheid in uren vangt daarbij zowel het effect op de werkgelegenheid in personen als het effect op het aantal gewerkte uren per werkende.⁴ Het effect op de inkomensongelijkheid wordt weergegeven door middel van de Gini-coëfficiënt.

Tabel 3.1 Structurele effecten

	Totaal	OAHK	IACK
Procentuele mutaties			
Werkgelegenheid in uren	-0,6	-0,5	-0,1
Werkgelegenheid in personen	-0,8	-0,7	-0,1
Inkomensongelijkheid (Gini)	-0,6	-0,6	0,0

Het deels terugdraaien van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, en de gelijktijdige verlaging van de IACK, leiden tot een daling van de werkgelegenheid (in uren) met 0,6%. Dit komt overeen met circa 42.000 voltijdbanen. De Gini-coëfficiënt daalt met 0,6%. Dit betekent dat de inkomensongelijkheid afneemt.

Het grootste deel van het totale (negatieve) effect wordt veroorzaakt door het deels terugdraaien van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting: -0,5%. Dit verkleint het inkomensverschil tussen werken en niet-werken. Dit maakt werken minder aantrekkelijker voor minst verdienende partners. Onderzoek laat zien dat met name de keuze om al dan niet te gaan werken gevoelig is voor financiële prikkels.⁵ Daarnaast zijn minst verdienende partners vaak vrouwen en die zijn relatief gevoelig voor financiële prikkels.

Het verlagen van de IACK maakt werken minder lonend voor alleenstaande ouders en minst verdienende partners (veelal vrouwen). Beide groepen zijn relatief gevoelig voor financiële prikkels.

⁴ Een toename in de werkgelegenheid in uren met 0,1% komt overeen met ongeveer 7000 arbeidsjaren.

⁵ Zie Jongen, E., H.-W. de Boer en P. Dekker, 2014, MICSIM – A behavioural microsimulation model for the analysis of tax-benefit reform in the Netherlands, CPB Achtergronddocument, Den Haag.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

November 2015